

Sourcesheet #2
Daniel (4-part course)
Drisha
Dr. Rachel Slutsky

Daniel 2

English	Aramaic
<p>In the second year of the reign of Nebuchadnezzar, Nebuchadnezzar had a dream; his spirit was agitated, yet he was overcome by^a sleep.</p> <p>The king ordered the magicians, exorcists, sorcerers, and Chaldeans to be summoned in order to tell the king what he had dreamed. They came and stood before the king, and the king said to them, "I have had a dream and I am full of anxiety to know what I have dreamed."</p> <p>The Chaldeans spoke to the king in Aramaic, "O king, live forever! Relate the dream to your servants, and we will tell its meaning."</p> <p>The king said in reply to the Chaldeans, "I hereby decree: If you will not make the dream and its meaning known to me, you shall be torn limb from limb and your houses confiscated. But if you tell the dream and its meaning, you shall receive from me gifts, presents, and great honor; therefore, tell me the dream and its meaning."</p> <p>Once again they answered, "Let the king relate the dream to his servants, and we will tell its meaning."</p> <p>The king said in reply, "It is clear to me that you are playing for time, since you see that I have decreed that if you do not make the dream known to me, there is but one verdict for you. You have conspired to tell me something false and fraudulent until circumstances change; so relate the dream to me, and I will then know that you can tell its meaning."</p> <p>The Chaldeans said in reply to the king, "There is no one on earth who can satisfy the king's</p>	<p>ובשנת שתיים למלכות נבוכדנצר חלם נבוכדנצר חלמות ותתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו: ויאמר המלך לקרא לחרטמים ולאשפים ולמכשפים ולכשדים להגיד למלך חלמתיו ויבאו ויעמדו לפני המלך: ויאמר להם המלך חלום חלמתי ותפעם רוחי לדעת את-החלום: וידברו הכשדים למלך ארמית מלכא לעלמין חיי אמר חלמא (לעבדך) [לעבדך] ופשרא נחוא: ענה מלכא ואמר (לכשדיא) [לכשדאי] מלתה מני אזדא הו לא תהודעונני חלמא ופשרה הדמין תתעבדון ובתיכון גולי יתשמון: והו חלמא ופשרה תהחון מתגן ובזבה ויקר שגיא תקבלון מן קדמי להו חלמא ופשרה החוני: ענו תנינות ואמרין מלכא חלמא יאמר לעבדוהי ופשרה נהחנה: ענה מלכא ואמר מן-יציב ידע אנה די עדנא אנתון זבגין כל-קבל די חזיתון די אזדא מגי מלתא: די הן-חלמא לא תהודענני חדה-היא דתכון ומלה כדבה ושחיתה (הזמנתון) [הזדמנתון] למאמר קדמי עד די עדנא ישתנא להו חלמא אמרו לי ואנדע די פשרה תהחונני: ענו (כשדיא) [כשדאי] קדם-מלכא ואמרין לא-איתי אנש על-יבשתא די מלת מלכא יוכל להחיה כל-קבל די כל-מלה רב ושליט מלה כדנה לא שאל לכל-חרטם ואשף וכשדי: ומלתא די-מלכה שאל יקירה ואחרן לא איתי די יחונה קדם מלכא להו אלהין די מדרהון עם-בשרא לא איתוהי: כל-קבל דנה מלכא בגס וקצף שגיא ואמר להובדה לכל חסימי בבל: ודתא נפקת וחסימיא מתקטלין ובעו דניאל וחברוהי להתקטלה: {0}</p>

demand,^c for great king or ruler—none has ever asked such a thing of any magician, exorcist, or Chaldean.

The thing asked by the king is difficult; there is no one who can tell it to the king except the gods whose abode is not among mortals.”

Whereupon the king flew into a violent rage, and gave an order to do away with all the wise men of Babylon.

The decree condemning the wise men to death was issued. Daniel and his companions were about to be put to death

when Daniel remonstrated with Arioch, the captain of the royal guard who had set out to put the wise men of Babylon to death.

He spoke up and said to Arioch, the royal officer, “Why is the decree of the king so urgent?”

Thereupon Arioch informed Daniel of the matter.

So Daniel went to ask the king for time, that he might tell the meaning to the king.

Then Daniel went to his house and informed his companions, Hananiah, Mishael, and Azariah, of the matter,

that they might implore the God of Heaven for help regarding this mystery, so that Daniel and his colleagues would not be put to death together with the other wise men of Babylon.

The mystery was revealed to Daniel in a night vision; then Daniel blessed the God of Heaven.

Daniel spoke up and said:

“Let the name of God be blessed forever and ever,

For wisdom and power are His.

He changes times and seasons,

Removes kings and installs kings;

He gives the wise their wisdom

And knowledge to those who know.

He reveals deep and hidden things,

Knows what is in the darkness,

And light dwells with Him.

I acknowledge and praise You,

O God of my fathers,

You who have given me wisdom and power,

For now You have let me know what we asked of

בְּאֲדֹנָי דְּנִינְיָאֵל הַתִּיבַּ עֵטָא וְטַעַם לְאַרְיֹךְ
רַב־טַבְחָיָא דִּי מַלְכָא דִּי נִפְקַ לְקַטְלָהּ לְחַכְמֵי
בְּבֵל:

עֲנָה וְאָמַר לְאַרְיֹךְ שְׁלִיטָא דִּי־מַלְכָא עַל־מַה
דְּתָא מְהַחְצֵפָה מִן־קִדְמָא מַלְכָא אֲדֹנָי מַלְתָּא
הוֹדַע אַרְיֹךְ לְדִנְיָאֵל:

וְדִנְיָאֵל עַל וּבַעֵה מִן־מַלְכָא דִּי זָמַן יִנְתֵּן־לָהּ
וּפְשָׂרָא לְהַחְיֵיהּ לְמַלְכָא: {0}

אֲדֹנָי דְּנִינְיָאֵל לְבִיתָהּ אֲזַל וְלַחְנֻנְיָהּ מִישְׂאֵל וְעִזְרֵיהּ
חֲבָרוּהִי מַלְתָּא הוֹדַע:

וְרַחֲמֵין לְמַבְעָא מִן־קִדְמָא אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא עַל־רַצָּא
דְּגַהּ דִּי לֹא יְהוּבְדוּן דְּנִינְיָאֵל וְחֲבָרוּהִי עִם־שְׂאֵר
חַכְמֵי בְּבֵל:

אֲדֹנָי לְדִנְיָאֵל בְּחֻזָּא דִּי־לִילִיָּא רַצָּא גְלִי אֲדִין
דְּנִינְיָאֵל בְּרַךְ לְאַלְהֵי שְׁמַיָּא:

עֲנָה דְּנִינְיָאֵל וְאָמַר לְהוּא שְׁמַה דִּי־אֱלֹהֵא מְבָרַךְ
מִן־עַלְמָא וְעַד עַלְמָא דִּי חֲכַמְתָּא וּגְבוּרְתָּא דִּי
לָהּ־הִיא:

וְהוּא מְהַשְׁנָא עַד־נִינְיָאֵל וְזַמְנֵיָּא מְהַעֲדָה מַלְכִין
וּמְהַקִּים מַלְכִין יְהִיב חֲכַמְתָּא לְחַכְמֵין וּמַנְדַּעָא
לְיַדְעֵי בִינָה:

הוּא גְלָא עֵמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָּא יַדְעַל מַה בְּחַשׂוּכָא
(וּנְהִירָא) (וּנְהִירָא) עֵמָה שְׂרָא:

לָהּ | אֱלֹהֵי אֲבֹהֵי מְהוּדָא וּמְשַׁבַּח אֲנָהּ דִּי
חֲכַמְתָּא וּגְבוּרְתָּא יְהִבְתָּ לִּי וְכַעַן הוֹדַעְתָּנִי
דִּי־בְעֵינָא מִנְּךָ דִּי־מַלְתָּ מַלְכָּא הוֹדַעְתָּנָא:

כֹּל־קִבְלָא דְּנָהּ דְּנִינְיָאֵל עַל עַל־אַרְיֹךְ דִּי מִנִּי מַלְכָּא
לְהוֹבְדָה לְחַכְמֵי בְּבֵל אֲזַל | וְכֵן אָמַר־לָהּ לְחַכְמֵי
בְּבֵל אֶל־תְּהוּבְדִי הַעֲלֵנִי קִדְמָא מַלְכָּא וּפְשָׂרָא
לְמַלְכָּא אַחְוָא: {0}

אֲדֹנָי אַרְיֹךְ בְּהַתְּבַהֲלָהּ הִנְעַל לְדִנְיָאֵל קִדְמָא
מַלְכָּא וְכֵן אָמַר־לָהּ דִּי־הַשְׁכַּחַת גְּבַר מִן־בְּנֵי
גְלוּתָא דִּי יְהוּדָא דִּי פְשָׂרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדַע:

עֲנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדִנְיָאֵל דִּי שְׁמַה
בְּלִטְשָׂאצָּר (הַאִיתִךְ) [הַאִיתִךְ] כְּהֵל

לְהוֹדַעְתָּנִי חֲלָמָא דִּי־חֲזִית וּפְשָׂרָה:

עֲנָה דְּנִינְיָאֵל קִדְמָא מַלְכָּא וְאָמַר רַצָּא דִּי־מַלְכָּא
שְׂאֵל לֹא חַכְמֵין אֲשַׁפִּין חֲרַטְמִין גְּזָרִין יְכַלִּין
לְהַחְיֵיהּ לְמַלְכָּא:

בְּרַם אִי־תִי אֱלֹהֵי בְּשַׁמַּיָּא גְלָא רָזִין וְהוֹדַע

לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר מַה דִּי לְהוּא בְּאַחְרִית

יִמַּיָּא חֲלָמָה וְחֻזָּי רַאשָׁה עַל־מִשְׁכַּבְּךָ דְּגַהּ

הוּא: {0}

You;
 You have let us know what concerns the king.”
 Thereupon Daniel went to Arioch, whom the king had appointed to do away with the wise men of Babylon; he came and said to him as follows, “Do not do away with the wise men of Babylon; bring me to the king and I will tell the king the meaning!”

So Arioch rushed Daniel into the king’s presence and said to him, “I have found among the exiles of Judah a man who can make the meaning known to the king!”

The king said in reply to Daniel (who was called Belteshazzar), “Can you really make known to me the dream that I saw and its meaning?”

Daniel answered the king and said, “The mystery about which the king has inquired—wise men, exorcists, magicians, and diviners cannot tell to the king.

But there is a God in heaven who reveals mysteries, and He has made known to King Nebuchadnezzar what is to be at the end of days. This is your dream and the vision that entered your mind in bed:

O king, the thoughts that came to your mind in your bed are about future events; He who reveals mysteries has let you know what is to happen.

Not because my wisdom is greater than that of other creatures has this mystery been revealed to me, but in order that the meaning should be made known to the king, and that you may know the thoughts of your mind.

“O king, as you looked on, there appeared a great statue. This statue, which was huge and its brightness surpassing, stood before you, and its appearance was awesome.

The head of that statue was of fine gold; its breast and arms were of silver; its belly and thighs, of bronze; its legs were of iron, and its feet part iron and part clay.

(אנתה) [אנת] מלכא רעיונה על־משכבה
 סלקו מה די להוא אחרי דנה וגלא רזיא
 הודעה מה־די להוא:

ואנה לא בחכמה די־איתי בל מן־כל־חייא
 רזא דנה גלי לי להן על־דברת די פשרא
 למלכא יהודעון ורעיוני לבבה
 תנדע: {ס}

(אנתה) [אנת] מלכא חזה הוית ואלו צלם
 חד שגיא צלמא דכן רב וזויה יתיר קאם
 לקבלה ורה דחיל:

הוא צלמא ראשה די־דחב טב חדוהי
 ודרעוהי די כסף מעוהי וירכתה די נחש:
 שקוהי די פרזל רגלוהי (מנהון) [מנהין] די
 פרזל (ומנהון) [ומנהין] די חסף:

חזה הוית עד די התגזרת אבן די־לא בידין
 ומחת לצלמא על־רגלוהי די פרזלא וחסףא
 והדקת המון:

באדוין דקו כחדה פרזלא חסףא נחשא
 כסףא ודהבא והו כעור מן־אדרי־קייט ונשא
 המון רוחא וכל־אתר לא־השתכח להון
 ואבנא די־מחת לצלמא הות לטור רב
 ומלאת כל־ארעא:

דנה חלמא ופשרה נאמר קדם־מלכא:
 (אנתה) [אנת] מלכא מלה מלכיא די אלה
 שמיא מלכותא חסגא ותקפא ויקרא
 יהב־לה:

ובכל־די (דארין) [דירין] בני־אנשא חיות
 ברא ועוף־שמיא יהב בידה והשלטה
 בכלהון (אנתה) [אנת]־הוא ראשה די
 דהבא:

ובתרה תקום מלכו אחרי (ארעא) [ארע]
 מנה ומלכו (תליתא) [תליתאה] אחרי די
 נחשא די תשלט בכל־ארעא:

ומלכו (רביעה) [רביעה] תהנא תקיפה
 כפרזלא כל־קבל די פרזלא מהדק וחשל
 ללא וכפרזלא די־מרעע כל־אלן תדק ותרע:

ודי־חזיתה רגליא ואצבעתא (מנהון) [מנהין]
 חסף די־פחר (ומנהון) [ומנהין] פרזל מלכו
 פליגה תהוה ומן־נצבתא די־פרזלא
 להוא־בה כל־קבל די חזיתה פרזלא מערב
 בחסף טיבא:

ואצבעת רגליא (מנהון) [מנהין] פרזל
 (ומנהון) [ומנהין] חסף מן־קצת מלכותא
 תהוה תקיפה ומנה תהוה תבירה:

As you looked on, a stone was hewn out, not by hands, and struck the statue on its feet of iron and clay and crushed them.

All at once, the iron, clay, bronze, silver, and gold were crushed, and became like chaff of the threshing floors of summer; a wind carried them off until no trace of them was left. But the stone that struck the statue became a great mountain and filled the whole earth.

“Such was the dream, and we will now tell the king its meaning.

You, O king—king of kings, to whom the God of Heaven has given kingdom, power, might, and glory;

into whose hands He has given men, wild beasts, and the fowl of heaven, wherever they may dwell; and to whom He has given dominion over them all—you are the head of gold.

But another kingdom will arise after you, inferior to yours; then yet a third kingdom, of bronze, which will rule over the whole earth.

But the fourth kingdom will be as strong as iron; just as iron crushes and shatters everything—and like iron that smashes—so will it crush and smash all these.

You saw the feet and the toes, part potter’s clay and part iron; that means it will be a divided kingdom; it will have only some of the stability of iron, inasmuch as you saw iron mixed with common clay.

And the toes were part iron and part clay; that [means] the kingdom will be in part strong and in part brittle.

You saw iron mixed with common clay; that means: they shall intermingle with the offspring of men,^e but shall not hold together, just as iron does not mix with clay.

And in the time of those kings, the God of Heaven will establish a kingdom that shall never be destroyed, a kingdom that shall not be transferred to another people. It will crush and wipe out all these kingdoms, but shall itself last forever—

(ד') [וְדִי] חֲזִית פְּרָזְלָא מְעֵרֵב בְּחֶסֶף טִינָא
מִתְעַרְבִין לְהוּן בְּזַרְע אֲנָשָׁא וְלֹא לְהוּן דְּבִקְוִין
דְּנָה עִם דְּנָה הָא־כְּדִי פְּרָזְלָא לֹא מִתְעַרְב
עִם חֶסֶף:

וּבְיוֹמֵיהוֹן דִּי מַלְכֵי אֲבוּן יְקִים אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא
מְלִכוֹ דִּי לְעֵלְמִין לֹא תִתְחַבֵּל וּמְלִכוּתָהּ לְעַם
אֲחֵרָן לֹא תִשְׁתַּבֵּק תִּדְק וְתִסִּיף כָּל־אֲלִין
מְלִכוּתָא וְהִיא תִקּוּם לְעֵלְמֵיָא:

כָּל־קְבֵל דִּי חֲזִית דִּי מִטּוֹרָא אֲתַגְזֵרְת אֲבָן
דִּי־לֹא בִידִין וְהִדְקֵת פְּרָזְלָא נְחָשָׁא חֶסֶף
כֶּסֶף וְדֹהָבָא אֱלֹהֵי רַב הוֹדַע לְמַלְכָּא מְהֵ דִי
לְהוּא אֲחֵרִי דְנָה וְיִצִיב חֲלָמָא וּמְהֵיִמֵן
פְּשָׁרָה: {0}

יֵבֵאֲדִין מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נָפַל עַל־אֲנָפוּהִי
וְלִדְנֵיֵאל סָגַד וּמִנְחָה וְנִיחֻיִן אָמַר לְנִסְכָּה
לָהּ:

עֵנָה מַלְכָּא לְדְנֵיֵאל וְאָמַר מִן־קִשְׁטֵי דִי
אֱלֹהִין הוּא אֱלֹהֵי אֱלֹהִין וּמִרָא מַלְכִין וְגִלְהָה
רְזִין דִּי יִלְלֵת לְמַגְלָא רְזָא דְנָה:

אֲדִין מַלְכָּא לְדְנֵיֵאל רַבִּי וּמִתְנֵן רַבְרָבִן שְׂגִיָּאן
יְהִי־לָהּ וְהִשְׁלִטָה עַל כָּל־מְדִינַת בְּבֵל
וְרַב־סַגְנִין עַל כָּל־חִפְיֵי בְבֵל:

וְדְנֵיֵאל בְּעָא מִן־מַלְכָּא וּמְנִי עַל עֲבִידְתָּא דִי
מְדִינַת בְּבֵל לְשִׁדְרָה מִישָׁרָה וְעֵבֵד נָגוּ וְדְנֵיֵאל
בְּתַרְע מַלְכָּא: {פ}

just as you saw how a stone was hewn from the mountain, not by hands, and crushed the iron, bronze, clay, silver, and gold. The great God has made known to the king what will happen in the future. The dream is sure and its interpretation reliable.”

Then King Nebuchadnezzar prostrated himself and paid homage to Daniel and ordered that a meal offering and pleasing offerings be made to him.

The king said in reply to Daniel, “Truly your God must be the God of gods and Lord of kings and the revealer of mysteries to have enabled you to reveal this mystery.”

The king then elevated Daniel and gave him very many gifts, and made him governor of the whole province of Babylon and chief prefect of all the wise men of Babylon.

Esther 6:1-11

English	Hebrew
<p>That night, sleep deserted the king, and he ordered the book of records, the annals, to be brought; and it was read to the king. There it was found written that Mordecai had denounced Bigthana and Teresh, two of the king's eunuchs who guarded the threshold, who had plotted to do away with King Ahasuerus.</p> <p>“What honor or advancement has been conferred on Mordecai for this?” the king inquired. “Nothing at all has been done for him,” replied the king's servants who were in attendance on him.</p> <p>“Who is in the court?” the king asked. For Haman had just entered the outer court of the royal palace, to speak to the king about having Mordecai impaled on the stake he had prepared for him.</p> <p>“It is Haman standing in the court,” the king's servants answered him. “Let him enter,” said the king.</p>	<p>בַּלַּיְלָה הַהוּא נִדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר הַזְּכָרֹנוֹת דְּבָרֵי הַיָּמִים וַיְהִי נִקְרָאִים לְפָנָי הַמֶּלֶךְ:</p> <p>וַיִּמְצָא כְּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מְרֹדֶכִי עַל־בְּגַתָּנָא וְתֶרֶשׁ שְׁנֵי סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמֵרֵי הַסֶּף אֲשֶׁר בְּקִשְׁוֹ לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ:</p> <p>וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִה־נַּעֲשֶׂה יָקָר וּגְדוּלָה לְמְרֹדֶכִי עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו לֹא־נַעֲשֶׂה עִמּוֹ דָּבָר:</p> <p>וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בְּחֻצֵר וְהֵמֶן בָּא לְחַצֵּר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לְמֶלֶךְ לְתִלּוֹת אֶת־מְרֹדֶכִי עַל־הַעַץ אֲשֶׁר־הִכִּין לוֹ:</p> <p>וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הֵמֶן עֹמֵד בְּחֻצֵר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבֹא:</p> <p>וַיְבֹא הֵמֶן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מִה־לַּעֲשׂוֹת בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַיֹּאמֶר הֵמֶן בְּלִבּוֹ לֵמִי יַחֲפֹץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יָקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי:</p> <p>וַיֹּאמֶר הֵמֶן אֶל־הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ: יְבִיאֵנוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבַשׁ־בוּ הַמֶּלֶךְ וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר נָתַן כְּתֵר מַלְכוּת בְּרֵאשׁוֹ:</p> <p>וְנִתְּנוּ הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד־אִישׁ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ הַפְּרָתָמִים וְהַלְבִּישׁוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ</p>

<p>Haman entered, and the king asked him, "What should be done for a man whom the king desires to honor?" Haman said to himself, "Whom would the king desire to honor more than me?"</p> <p>So Haman said to the king, "For the man whom the king desires to honor, let royal garb which the king has worn be brought, and a horse on which the king has ridden and on whose head a royal diadem has been set;</p> <p>and let the attire and the horse be put in the charge of one of the king's noble courtiers. And let the man whom the king desires to honor be attired and paraded on the horse through the city square, while they proclaim before him: This is what is done for the man whom the king desires to honor!"</p> <p>"Quick, then!" said the king to Haman. "Get the garb and the horse, as you have said, and do this to Mordecai the Jew, who sits in the king's gate. Omit nothing of all you have proposed."</p> <p>So Haman took the garb and the horse and arrayed Mordecai and paraded him through the city square; and he proclaimed before him: This is what is done for the man whom the king desires to honor!</p>	<p>בִּיקְרוֹ וְהִרְפִּיבֵהוּ עַל־הַסּוּסִים בְּרֻחוֹב הָעִיר וְקָרָא לִפְנָיו כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהִמָּן מָה־רָחֵק אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּסִים כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה־כֵן לְמֹרְדֵכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל־תִּפְּלֵ דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיִּקַּח הִמָּן אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּסִים וַיִּלְבַּשׁ אֶת־מֹרְדֵכַי וַיְרִפִּיבֵהוּ בְּרֻחוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנָיו כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ:</p>
---	---

Genesis 41:1-43

English	Hebrew
<p>After two years' time, Pharaoh dreamed that he was standing by the Nile, when out of the Nile there came up seven cows, handsome and sturdy, and they grazed in the reed grass.</p> <p>But presently, seven other cows came up from the Nile close behind them, ugly and gaunt, and stood beside the cows on the bank of the Nile;</p> <p>and the ugly gaunt cows ate up the seven handsome sturdy cows. And Pharaoh awoke.</p>	<p>וַהֲנֵה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שֶׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מְרֹאָה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בְּאָחוּ: וַהֲנֵה שֶׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רַעוֹת מְרֹאָה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמִדְנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: וַתֹּאכְלֶנָה הַפְּרוֹת רַעוֹת הַמְרֹאָה וְדַקּוֹת הַבָּשָׂר אֶת שֶׁבַע הַפְּרוֹת יְפוֹת הַמְרֹאָה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ פְּרָעֹה: וַיִּישָׁן וַיִּחַלֵּם שֵׁנִית וַהֲנֵה שֶׁבַע שְׂבָלִים עֹלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד בְּרִיאֹת וְטֹבוֹת: וַהֲנֵה שֶׁבַע שְׂבָלִים דַּקּוֹת וְשִׁדּוּפּוֹת קִדְּיִם צִמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן:</p>

He fell asleep and dreamed a second time:
Seven ears of grain, solid and healthy, grew
on a single stalk.

But close behind them sprouted seven ears,
thin and scorched by the east wind.

And the thin ears swallowed up the seven
solid and full ears. Then Pharaoh awoke: it
was a dream!

Next morning, his spirit was agitated, and he
sent for all the magician-priests of Egypt, and
all its sages; and Pharaoh told them his
dreams, but none could interpret them for
Pharaoh.

The chief cupbearer then spoke up and said
to Pharaoh, "I must make mention today of
my offenses.

Once Pharaoh was angry with his servants,
and placed me in custody in the house of the
prefect, together with the chief baker.

We had dreams the same night, he and I,
each of us a dream with a meaning of its
own.

A Hebrew youth was there with us, a servant
of the prefect; and when we told him our
dreams, he interpreted them for us, telling
each of the meaning of his dream.

And as he interpreted for us, so it came to
pass: I was restored to my post, and the other
was impaled."

Thereupon Pharaoh sent for Joseph, and he
was rushed from the dungeon. He had his
hair cut and changed his clothes, and he
appeared before Pharaoh.

And Pharaoh said to Joseph, "I have had a
dream, but no one can interpret it. Now I
have heard it said of you that for you to hear
a dream is to tell its meaning."

Joseph answered Pharaoh, saying, "Not I!
God will see to Pharaoh's welfare."

Then Pharaoh said to Joseph, "In my dream, I
was standing on the bank of the Nile,
when out of the Nile came up seven sturdy
and well-formed cows and grazed in the reed
grass.

וּתְבַלְעֵנָה הַשְּׂבָלִים הַדְּקוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים
הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּקְּץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֵלֹם:
וַיְהִי בַבֶּקֶר וַתִּפְּעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
אֶת-כָּל-חֲרֻטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת-כָּל-חַכְמֵיהֶם וַיֹּסֶפֶר
פַּרְעֹה לָהֶם אֶת-חֵלְמוֹ וַאֲיֵן-פֹּתֵר אוֹתָם לַפַּרְעֹה:
וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמִּשְׁקִים אֶת-פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת-חֹטְאֵי אֲנִי
מִזְכִּיר הַיּוֹם:

פַּרְעֹה קִצֵּץ עַל-עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמֵר בֵּית שֵׁר
הַטְּבָחִים אֹתִי וְאֶת שֵׁר הָאֲפִים:
וַנְּחַלְמֵה חֵלֹם בְּלֵילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפֹתֵרוֹן
חֵלְמוֹ חֲלָמְנוּ:

וְשֵׁם אֲתָנֹן גֵּעַר עִבְרִי עָבַד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וַנִּסְפָּר-לוֹ
וַיִּפְתֹּר-לָנוּ אֶת-חֵלְמֵינוּ אִישׁ כְּחֵלְמוֹ פִּתֵּר:
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פִּתֵּר-לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הַשִּׁיב עַל-כַּפֵּי וְאֵתֹנֶה
תְּלָה:

וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת-יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבּוֹר
וַיַּגְלֵחַ וַיַּחְלֵף שְׂמֹלֵתוֹ וַיָּבֵא אֶל-פַּרְעֹה:

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף חֵלֹם חֵלְמֵי וּפְתֹר אֵין אֵתֹנֶה
וְאֲנִי שְׂמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֵלֹם לַפִּתֵּר אֵתֹנֶה:
וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת-פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
אֶת-שְׁלוֹם פַּרְעֹה:

וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף בְּחֵלְמֵי הַנְּגִי עֹמֵד עַל-שִׁפְתַּת
הַיָּאָר:

וְהִנֵּה מִן-הַיָּאָר עֹלֹת שִׁבְעַת פְּרוֹת בְּרִיאֹת בָּשָׂר וַיִּפְתֹּר
תָּאָר וַתִּרְעִינָה בְּאָחוּ:

וְהִנֵּה שִׁבְעַת פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן דְּלוֹת וַרְעוֹת
תָּאָר מֵאֵד וַרְקוֹת בָּשָׂר לֹא-רָאִיתִי כְהִנֵּה בְּכָל-אַרְצֵי
מִצְרַיִם לְרַע:

וַתֹּאכְלֵנָה הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת אֶת שִׁבְעַת הַפְּרוֹת
הַרְאִשׁוֹת הַבְּרִיאֹת:

וַתִּבְאֲנֶה אֶל-קִרְבָּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי-בָאוּ אֶל-קִרְבָּנָה
וַיִּמְרֵאוּהָ רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וַאֲיִקְּץ:

וַאֲרָא בְּחֵלְמֵי וְהִנֵּה | שִׁבְעַת שְׂבָלִים עֹלֹת בְּקִנְיָה אֶחָד
מֵלֵאֵת וְטָבוֹת:

וְהִנֵּה שִׁבְעַת שְׂבָלִים צְנֻמוֹת דְּקוֹת שִׁדְפוֹת קִדְּיִם
צְמָחוֹת אַחֲרֵיהֶם:

וּתְבַלְעוּן הַשְּׂבָלִים הַדְּקוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים הַטָּבוֹת
וַאֲמַר אֶל-הַחֲרֻטְמִים וְאֵין מִגִּיד לִי:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-פַּרְעֹה חֵלֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת
אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עָשָׂה הַגִּיד לַפַּרְעֹה:

שִׁבְעַת פְּרוֹת הַטְּבָת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים
הַטְּבָת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה חֵלֹם אֶחָד הוּא:

Presently there followed them seven other cows, scrawny, ill-formed, and emaciated—never had I seen their likes for ugliness in all the land of Egypt!

And the seven lean and ugly cows ate up the first seven cows, the sturdy ones; but when they had consumed them, one could not tell that they had consumed them, for they looked just as bad as before. And I awoke.

In my other dream, I saw seven ears of grain, full and healthy, growing on a single stalk; but right behind them sprouted seven ears, shriveled, thin, and scorched by the east wind.

And the thin ears swallowed the seven healthy ears. I have told my magician-priests, but none has an explanation for me.”

And Joseph said to Pharaoh, “Pharaoh’s dreams are one and the same: Pharaoh has been told what God is about to do.

The seven healthy cows are seven years, and the seven healthy ears are seven years; it is the same dream.

The seven lean and ugly cows that followed are seven years, as are also the seven empty ears scorched by the east wind; they are seven years of famine.

It is just as I have told Pharaoh: Pharaoh has been shown what God is about to do.

Immediately ahead are seven years of great abundance in all the land of Egypt.

After them will come seven years of famine, and all the abundance in the land of Egypt will be forgotten. As the land is ravaged by famine,

no trace of the abundance will be left in the land because of the famine thereafter, for it will be very severe.

As for Pharaoh having had the same dream twice, it means that the matter has been determined by God, and that God will soon carry it out.

וְשִׁבַע הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעֵת הָעֵלִית אַחֲרֵיהֶן שִׁבַע שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבַע הַשְּׂבֵלִים הַרְקוֹת שִׁדְפוֹת הַקְּדָיִם יְהִי שִׁבַע שָׁנֵי רָעָב:

הוא הדבר אשר דברתי אל־פרעה אשר האלהים עשה הרָאָה אֶת־פְּרֻעָהּ:

הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל־ארץ מצרים: וְקָמוּ שִׁבַע שָׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשֹּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְכֹלָה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ: וְלֹא־יִיָּדַע הַשֹּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבַד הוּא מְאֹד:

ועל השנות החלום אל־פרעה פעמים כִּי־נִכְוֶן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהָרָה הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ: וְעַתָּה יֵרָא פְּרֻעָה אִישׁ נִבּוֹן וְחָכָם וְיִשִּׁיתָהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

יעשה פרעה ויפקד פקדים על־הָאָרֶץ וְחִמְשָׁה אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם בְּשִׁבַע שָׁנֵי הַשֹּׁבַע:

ויקבצו את־כל־אכל השנים הטבות הבאות האלה ויצברו־בָּר תַּחַת יַד־פְּרֻעָה אֶכֶל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ:

והנה האכל לפקדון לָאָרֶץ לְשִׁבַע שָׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא־תִכְרַת הָאָרֶץ בְּרָעָב: וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינַי פְּרֻעָה וּבְעֵינַי כָּל־עֲבָדָיו:

ויאמר פרעה אל־עֲבָדָיו הַנִּמְצָא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר רֹחַם אֱלֹהִים בּוֹ:

ויאמר פרעה אל־יוֹסֵף אַחֲרַי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־נִבּוֹן וְחָכָם כְּמוֹךָ:

אתה תהיה על־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשָּׁק כָּל־עַמִּי רַק הַכֶּסֶף אֲגַדֵּל מִמֶּךָ:

ויאמר פרעה אל־יוֹסֵף רֵאֵה נִתְתִּי אֶתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

ויסר פרעה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׁ אוֹתוֹ בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶגֶד הַזָּהָב

עַל־צִוְאָרוֹ:

וירכב אתו במרכבת המשנה אשר־לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵיָו אַבְרָהָם וְנִתְּנוֹן אוֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

“Accordingly, let Pharaoh find someone who’s discerning and wise, whom you can set over the land of Egypt.

And let Pharaoh take steps to appoint overseers over the land, and organize the land of Egypt in the seven years of plenty. Let all the food of these good years that are coming be gathered, and let the grain be collected under Pharaoh’s authority as food to be stored in the cities.

Let that food be a reserve for the land for the seven years of famine which will come upon the land of Egypt, so that the land may not perish in the famine.”

The plan pleased Pharaoh and all his courtiers.

And Pharaoh said to his courtiers, “Could we find another like him—a man with the divine spirit?”

So Pharaoh said to Joseph, “Since God has made all this known to you, there is none so discerning and wise as you.

You shall be in charge of my court, and by your command shall all my people be directed; only with respect to the throne shall I be superior to you.”

Pharaoh further said to Joseph, “See, I put you in charge of all the land of Egypt.”

And removing his signet ring from his hand, Pharaoh put it on Joseph’s hand; and he had him dressed in robes of fine linen, and put a gold chain about his neck.

He had him ride in the chariot of his second-in-command, and they cried before him, “Abrek!” Thus he placed him over all the land of Egypt.

Daniel 3

English	Aramaic
King Nebuchadnezzar made a statue of gold sixty cubits high and six cubits broad. He set it up in the plain of Dura in the province of Babylon.	<p> נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עָבַד צְלָם דִּי־דְהָב רֹמְיָה אַמִּין שְׁתִּין פְּתִיָּה אַמִּין שְׁתֵּי אַקִּימָה בְּבִקְעַת דּוּרָא בְּמַדִּינַת בָּבֶל: וְנְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ אַשּׁוּר לְמַכְנֵשׁ לְאַחַשְׁדָּרְפָּנֵא סֻגְגִיָּא וּפְחוּתָא אֲדַרְגָּזִיא גְדַבְרִיא דְתַבְרִיא תַפְתִּיא </p>

King Nebuchadnezzar then sent word to gather the **satraps, prefects, governors, counselors, treasurers, judges, officers, and all the provincial officials** to attend the dedication of the statue that King Nebuchadnezzar had set up.

So the satraps, prefects, governors, counselors, treasurers, judges, officers, and all the provincial officials assembled for the dedication of the statue that King Nebuchadnezzar had set up, and stood before the statue that Nebuchadnezzar had set up.

The herald proclaimed in a loud voice, "You are commanded, O peoples and nations of every language, when you hear the sound of the **horn, pipe, zither, lyre, psaltery, bagpipe, and all other types of instruments**, to fall down and worship the statue of gold that King Nebuchadnezzar has set up. Whoever will not fall down and worship shall at once be thrown into a **burning fiery furnace.**"

And so, as soon as all the peoples heard the sound of the horn, pipe, zither, lyre, psaltery, and all other types of instruments, all peoples and nations of every language fell down and worshiped the statue of gold that King Nebuchadnezzar had set up.

Seizing the occasion, certain Chaldeans came **forward to slander the Jews.**

They spoke up and said to King Nebuchadnezzar, "O king, live forever! You, O king, gave an order that everyone who hears the horn, pipe, zither, lyre, psaltery, bagpipe, and all types of instruments must fall down and worship the golden statue, and whoever does not fall down and worship shall be thrown into a burning fiery furnace.

There are certain Jews whom you appointed to administer the province of Babylon, Shadrach, Meshach, and Abed-nego; those men pay no heed to you, O king; they do not

וכל שלטני מדינתא למתא לחנפת צלמא די הקים
נבוכדנצר מלכא:

באדון מתכנשין אחשדרפניא סגניא ופחותא
אדרגזריא גדבריא דתבריא תפתיא וכל שלטני
מדינתא לחנפת צלמא די הקים נבוכדנצר מלכא
(וקאמיו) [וקימיו] לקבל צלמא די הקים נבוכדנצר:
וכרזא קרא בחיל לכון אמרין עממיא אמיא ולשניא:
בעדנא די-תשמעון קל קרנא משרוקינתא (קיתרס)
[קתרס] שבכא פסנתרין סומפניא וכל זני זמרא
תפלו ונתסגדון לצלם דהבא די הקים נבוכדנצר
מלכא:

ומן די-לא יפל ויסגד בה-שעתא יתרמא לגוא-אתון
נורא יקדתא:

כל-קבל דנה בה-זמנא כדי שמעין כל-עממיא קל
קרנא משרוקינתא (קיתרס) [קתרס] שבכא
פסנתרין וכל זני זמרא נפלין כל-עממיא אמיא
ולשניא סגדין לצלם דהבא די הקים נבוכדנצר
מלכא:

כל-קבל דנה בה-זמנא קרבו גברין כשדאין ואכלו
קרציהון די יהודיא:

ענו ואמרין לנבוכדנצר מלכא מלכא לעלמין חיי:
(אנתה) [אנת] מלכא שמת טעם די כל-אנש
די-ישמע קל קרנא משרוקינתא (קיתרס) [קתרס]
שבכא פסנתרין (וסיפניה) [וסיפניה] וכל זני זמרא
יפל ויסגד לצלם דהבא:

ומן די-לא יפל ויסגד יתרמא לגוא-אתון נורא
יקדתא:

אייתי גברין יהודאין די-מנית יתהון על-עבדת
מדינת בכל שדרה מישה ועבד נגו גבריא אלה
לא-שמו (עליר) [עלה] מלכא טעם (לאלהיר)
[לאלהיר] לא פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא
סגדין:

באדון נבוכדנצר ברגז וחמא אמר להייתי לה-שדרה
מישה ועבד נגו באדון גבריא אלה היתיו קדם
מלכא:

ענה נבוכדנצר ואמר להון הצדא שדרה מישה ועבד
נגו לאלהי לא איתכון פלחין ולצלם דהבא די
הקימת לא סגדין:

כעו הן איתכון עתידין די בעדנא די-תשמעון קל
קרנא משרוקינתא (קיתרס) [קתרס] שבכא
פסנתרין וסיפניה וכל זני זמרא תפלו ונתסגדון
לצלמא די-עבדת והן לא תסגדון בה-שעתא
תתרמון לגוא-אתון נורא יקדתא ומן-הוא אלה די
ישיזבנכון מן-ידי:

serve your god or worship the statue of gold that you have set up.”

Then Nebuchadnezzar, in raging fury, ordered Shadrach, Meshach, and Abed-nego to be brought; so those men were brought before the king.

Nebuchadnezzar spoke to them and said, “Is it true, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, that you do not serve my god or worship the statue of gold that I have set up?

Now if you are ready to fall down and worship the statue that I have made when you hear the sound of the horn, pipe, zither, lyre, psaltery, and bagpipe, and all other types of instruments, [well and good]; but if you will not worship, you shall at once be thrown into a burning fiery furnace, **and what god is there that can save you from my power?”**

Shadrach, Meshach, and Abed-nego said in reply to the king, “O Nebuchadnezzar, we have no need to answer you in this matter, for if so it must be, our God whom we serve is able to save us from the burning fiery furnace, and He will save us from your power, O king.

But even if He does not, be it known to you, O king, that we will not serve your god or worship the statue of gold that you have set up.”

Nebuchadnezzar was so filled with rage at Shadrach, Meshach, and Abed-nego that his visage was distorted, and he gave an order to **heat up the furnace to seven times its usual heat.**

He commanded some of the strongest men of his army to bind Shadrach, Meshach, and Abed-nego, and to throw them into the burning fiery furnace.

So these men, in **their shirts, trousers, hats, and other garments**, were bound and thrown into the burning fiery furnace.

Because the king’s order was urgent, and the furnace was heated to excess, a tongue of

עזו שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר וְאֶמְרִין לְמַלְכָא נְבוּכַדְנֶצַּר
לֹא־חֲשִׁיחִין אֲנַחְנָא עַל־דְּנָה פְתָגָם לְהַתְּבוּתָךְ:

הֵן אִיתֵי אֱלֹהֵנָא דִּי־אֲנַחְנָא פְּלִחִין יְכַל לְשִׁיזְבוּתָנָא
מִן־אַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא וּמִן־יְדָךְ מַלְכָא יִשְׁיזְבּ:
וְהֵן לֹא יֵדִיעַ לְהוּא־לָךְ מַלְכָא דִּי (לֹא־לְהִיר) [לֹא־לְהִיר]
לֹא־[אִיתְנָא] (אִיתְנָא) פְּלִחִין וּלְצִלָּם דְּהַבָּא דִּי
הַקִּימָתָ לֹא נִסְגָּד: {פ}

בְּאֲדִין נְבוּכַדְנֶצַּר הִתְמַלִּי חֲמָא וְצִלָּם אֲנַפּוּהִי
(אֲשַׁתְּנוּ) [אֲשַׁתְּנוּ] עַל־שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר עִנְה
וְאֶמַר לְמִזָּא לְאַתּוּנָא חַד־שְׂבַעָה עַל דִּי חֲזָה לְמִזְיָה:
וּלְגַבְרִין גְּבַר־חִילֵי דִי בְחִילָה אֶמַר לְכַפְתָּה לְשְׂדַרְךָ
מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר לְמַרְמָא לְאַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא:
בְּאֲדִין גְּבַר־יָא אֵלֶךְ כְּפַתּוֹ בְּסַרְבְּלִיהוֹן (פְּטִישִׁיהוֹן)
[פְּטִישִׁיהוֹן] וְכַרְבַּלְתְּהוֹן וּלְבִשִׁיהוֹן וּרְמִיוֹ לְגוּא־אַתּוֹן
נוֹרָא יְקַדְתָּא:

כָּל־קַבְל דְּנָה מִן־דִּי מַלְת מַלְכָא מְחַצְפָּה וְאַתּוּנָא
אַזְה יִתִּירָה גְּבַר־יָא אֵלֶךְ דִּי הִסְקוּ לְשְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל
וְעַבְדָּךְ נִגְזָר קַטַל הַמּוֹן שְׂבִיבָא דִּי נוֹרָא:
וּגְבַר־יָא אֵלֶךְ תְּלַתְהוֹן שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר וְנַפְלוּ
לְגוּא־אַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא מְכַפְתִּין: {פ}
אֲדִין נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָא תָּוּה וְקָם בְּהַתְּבַהֲלָה עִנְה
וְאֶמַר לְהַדְבָרוּהִי הִלָּא גְּבַרִין תְּלַתְהִי רְמִינָא
לְגוּא־נוֹרָא מְכַפְתִּין עִנְיִן וְאֶמְרִין לְמַלְכָא יְצִיבָא
מַלְכָּא:

עִנְה וְאֶמַר הָא־אֲנָה חֲזָה גְּבַרִין אַרְבַּעָה שְׂרִין
מִהִלְכִין בְּגוּא־נוֹרָא וְחַבְל לֹא־אִיתִי בְּהוֹן וְרוּהִי דִּי
(רְבִיעִיָא) [רְבִיעִיָא] דִּמָּה לְבַר־אַלְהִין:
בְּאֲדִין קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר לְתַרְעֵ אַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא עִנְה
וְאֶמַר שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר עַבְדוּהִי דִּי־אַלְהָא
(עֵלִיא) [עֵלִיא] פְּקוּ וְאַתּוּ בְּאֲדִין גְּפִקִין שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל
וְעַבְדָּךְ נִגְזָר מִן־גוּא־נוֹרָא:

וְמִתְכַנְשִׁין אַחַשְׁדַּרְפַּנְיָא סַגְבִּיָא וּפְחוּתָא וְהַדְבְּרִי
מַלְכָּא חֲזִין לְגְּבַר־יָא אֵלֶךְ דִּי־לֹא־שִׁלְט נוֹרָא בְּגִשְׁמָהוֹן
וּשְׁעַר רֹאשְׁהוֹן לֹא הִתְחַרָּה וְסַרְבְּלִיהוֹן לֹא שָׁגוּ וְרִיחַ
נֹרָא לֹא עָדַת בְּהוֹן:

עִנְה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאֶמַר בְּרִיךְ אֱלֹהֵהוֹן דִּי־שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל
וְעַבְדָּךְ נִגְזָר דִּי־שִׁלַּח מַלְאָכָה וְשִׁיזְבּ לְעַבְדוּהִי דִּי
הִתְרַחְצוּ עֲלוּהִי וּמַלְת מַלְכָּא שְׁנִיו וְיִהְיִו (גִּשְׁמִיהוֹן)
[גִּשְׁמִיהוֹן] דִּי־לֹא־יִפְלַחוּן וְלֹא־יִסְגְּדוּן לְכָל־אַלְהָ לְהָ
לְאַלְהֵהוֹן:

וּמִנִּי־שִׁים טַעַם דִּי־כְלֵעַם אֲמָה וּלְשׁוֹן דִּי־יֹאמַר (שִׁלָּה)
[שִׁלָּה] עַל אֱלֹהֵהוֹן דִּי־שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁרָאֵל וְעַבְדָּךְ נִגְזָר הַדְּמִין
יִתְעַבְדּ וּבִיתָה נִלְיִי וְשִׁתְּיָה כָּל־קַבְל דִּי לֹא אִיתִי אֵלֶיךָ
אַחֲרָן דִּי־יִכַּל לְהַצִּילָה כְּדָנָה:

flame killed the men who carried up Shadrach, Meshach, and Abed-nego.

But those three men, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, dropped, bound, into the burning fiery furnace.

Then King Nebuchadnezzar was astonished and, rising in haste, addressed his companions, saying, “Did we not throw three men, bound, into the fire?” They spoke in reply, “Surely, O king.”

He answered, “But I see four men walking about unbound and unharmed in the fire and the fourth looks like a divine being.”

Nebuchadnezzar then approached the hatch of the burning fiery furnace and called, “Shadrach, Meshach, Abed-nego, servants of the Most High God, come out!” So Shadrach, Meshach, and Abed-nego came out of the fire.

The satraps, the prefects, the governors, and the royal companions gathered around to look at those men, on whose bodies the fire had had no effect, the hair of whose heads had not been singed, whose shirts looked no different, to whom not even the odor of fire clung.

Nebuchadnezzar spoke up and said, “Blessed be the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, who sent His angel to save His servants who, trusting in Him, flouted the king’s decree at the risk of their lives rather than serve or worship any god but their own God.

I hereby give an order that [anyone of] any people or nation of whatever language who blasphemes the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego shall be torn limb from limb, and his house confiscated, for there is no other God who is able to save in this way.”

Thereupon the king promoted Shadrach, Meshach, and Abed-nego in the province of Babylon.

בַּאֲדֹנָי מִלְּפָא הַצֶּלַח לְשִׁדְרַךְ מִיִּשְׁרָה וְעַבְדֵי נֶגוּ בְּמַדְיָגַת
בְּבָבֶל: {פ}

נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא לְכָל-עַמְמֵי־אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵי־
דִּי-[דִירִין] (דֹּאֲרִין) בְּכָל-אַרְעָא שְׁלִמְכוֹן יִשְׁגָּא:
אֲתִיָּא וְתַמְהִיא דִּי עַבְדֵי עַמְיָא אֱלֹהָא (עֵלִיא) [עֵלְאָה]
שִׁפְרָ קִדְמֵי לְהַחְיָה:
אֲתוּהִי כְּמַה רַבְּרִין וְתַמְהִיָּה כְּמַה תְּקִיפִין מִלְכוּתֵיהֶ
מִלְכוּתֵ עֵלַם וְשִׁלְטֹנָה עִם-דֵּר וְדֵר:

“King Nebuchadnezzar to all people and nations of every language that inhabit the whole earth: May your well-being abound! The signs and wonders that the Most High God has worked for me I am pleased to relate.

How great are His signs; how mighty His wonders! His kingdom is an everlasting kingdom, and His dominion endures throughout the generations.”

Judg. 6:25-31

Judg. 6 (English)	Judg. 6 (Hebrew)
<p>That night GOD said to him: “Take the young bull belonging to your father and another bull seven years old; pull down the altar of Baal that belongs to your father, and cut down the sacred post that is beside it.</p> <p>Then build an altar to the ETERNAL your God, on the level ground on top of this stronghold. Take the other bull and offer it as a burnt offering, using the wood of the sacred post that you have cut down.”</p> <p>So Gideon took ten of his servants and did as GOD had told him; but as he was afraid to do it by day, on account of his father’s household and the townspeople, he did it by night.</p> <p>Early the next morning, the townspeople found that the altar of Baal had been torn down and the sacred post beside it had been cut down, and that the second bull had been offered on the newly built altar.</p> <p>They said to one another, “Who did this thing?” Upon inquiry and investigation, they were told, “Gideon son of Joash did this thing!”</p> <p>The townspeople said to Joash, “Bring out your son, for he must die: he has torn down the altar of Baal and cut down the sacred post beside it!”</p> <p>But Joash said to all who had risen against him, “Do you have to contend for Baal? Do you have to vindicate him? Whoever fights</p>	<p>וּבַנֵּית מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ הַמְּעוֹז הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה וּלְקַחְתָּ אֶת־הַפָּר הַשְּׁנַיִ וְהַעֲלִיתָ עֹלָה בְּעֵצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת: וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֶשְׂרֵה אַנְשִׁים מִמִּעְבְּדָיו וַיַּעַשׂ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹוֵי יְהוָה וַיְהִי כְּאֲשֶׁר יָרָא אֶת־בַּיִת אָבִיו וְאֶת־אֲנָשֵׁי הָעִיר מַעֲשׂוֹת יוֹמָם וַיַּעַשׂ לַיְלָה: וַיִּשְׁלִימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בְּבִקְרָה וְהִנֵּה נִתְּץ מִזְבֵּחַ הַבָּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו כְּרֹתָהּ וְאֶת הַפָּר הַשְּׁנַיִ הַעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּדְרֹשׁוּ וַיִּבְקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִדְעוֹן בֶּן־יֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־יֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ וַיָּמָת כִּי נִתְּץ אֶת־מִזְבֵּחַ הַבָּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו: וַיֹּאמֶר יֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־עָמְדוֹ עָלָיו הֲאֵתֶם תִּרְיָבוּ לְבַעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוֹמָת עַד־הַבִּקְרָה אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרִיב לוֹ כִּי נִתְּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ: וַיִּקְרָא לוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא יִרְבַּעַל לֵאמֹר יָרִיב בּוֹ הַבָּעַל כִּי נִתְּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ: {ס}</p>

his battles shall be dead by morning! If he is a god, let him fight his own battles, since it is his altar that has been torn down!”

That day they named him Jerubbaal, meaning “Let Baal contend with him, since he tore down his altar.”

Midrash Rabbah 38:13

English	Hebrew
<p>“These are the descendants of Terah. Terah begot Abram, Nahor, and Haran, and Haran begot Lot” (Genesis 11:27).</p> <p>“These are the descendants of Terah. Terah begot Abram...” Rabbi Abba bar Kahana said: Anyone whose name is doubled, he has a share in this world and in the World to Come. They raised an objection to him: “Terah, Terah.” Does he have a share in this world and in the World to Come? That is astonishing.’ He said to them: ‘This, too, is not a contradiction, as Rabbi Yudan said in the name of Rabbi Abba bar Kahana: [God told Abraham:] “You shall go to your fathers in peace” (Genesis 15:15) – he gave him good tidings that his father has a share in the World to Come. “You will be buried at a good old age” (Genesis 15:15) – he gave him good tidings, that Ishmael would repent.</p> <p>“Haran died in the presence of Terah his father in the land of his birth, in Ur of the Chaldeans” (Genesis 11:28).</p> <p>“Haran died during the lifetime of Terah his father” – Rabbi Hiyya grandson of Rav Ada of Yafo: Terah was an idol worshipper [and a seller of idols]. One time, he went away to some place, and he installed Abraham as salesman in his stead. A person would come seeking to buy. He [Abraham] would say to him: ‘How old are you?’ He would say to him: ‘Fifty or sixty years old.’ He would say to him: ‘Woe to this man who is sixty years old and seeks to prostrate himself before something that is one day old.’ He would be ashamed</p>	<p>וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו (בראשית יא, כח), רַבִּי חֵיָא בַר בְּרִיה דְרַב אָדָא דְיִפּוֹ, תֵרַח עוֹבֵד צִלְמִים הָיָה, חַד זְמַן נָפִיק לְאַתֵּר, הוֹשִׁיב לְאַבְרָהָם מוֹכֵר תַּחְתָּיו. הָוָה אֱתֵי בַר אֵינֶשׁ בְּעֵי דְיִזְבֵּן, וְהוּא אָמַר לֵיהּ בַר כַּמָּה שָׁנִין אַתָּה, וְהוּא אָמַר לֵיהּ בַר חֲמָשִׁין אוֹ שְׁתַּיִן, וְהוּא אָמַר לֵיהּ וַי לֵיהּ לֵהוּוּא גְבָרָא דְהָוָה בַר שְׁתַּיִן וְעַבְי לְמַסְגָּד לְבַר יוֹמֵי, וְהוּא מִתְבַּיֵּשׁ וְהוֹלֵךְ לוֹ. חַד זְמַן אָתָּא חַד אֲתַתָּא טְעִינָא בִידָהּ חֲדָא פִּינָה דְסֻלְתָּ, אָמְרָה לֵיהּ הָא לָךְ קָרִב קְדָמִיהוֹן, קָם נָסִיב בּוֹקֶלְסָא בִידָהּ, וְתַבְרִינוֹן לְכֻלְהוֹן פְּסִילָא, וַיְהִיב בּוֹקֶלְסָא בִידָא דְרַבָּה דְהָוָה בִּינְהוֹן. כִּיּוֹן דְאַתָּא אָבוּהָ אָמַר לֵיהּ מֵאן עָבִיד לְהוֹן כְּדִין, אָמַר לֵיהּ מַה נִּכְפּוֹר מִינָה אֲתַתָּא חֲדָא אֲתַתָּא טְעִינָא לֵיהּ חֲדָא פִּינָה דְסֻלְתָּ, וְאָמַרְתָּ לִי הָא לָךְ קָרִיב קְדָמִיהוֹן, קְרִיבָתָּ לְקְדָמִיהוֹן הוּוּ דִין אָמַר אָנָּא אֵיכּוֹל קְדָמָי, וְדִין אָמַר אָנָּא אֵיכּוֹל קְדָמָי, קָם הִדִּין רַבָּה דְהָוָה בִּינְהוֹן נָסִיב בּוֹקֶלְסָא וְתַבְרִינוֹן. אָמַר לֵיהּ מַה אַתָּה מְפֻלָּה בִי, וַיִּדְעִין אֵינּוּן. אָמַר לֵיהּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֲזַנְיָהּ מַה שִּׁפְיָהּ אוֹמְרִי. נִסְבִּיהּ וּמְסָרִיהּ לְנִמְרוֹד. אָמַר לֵיהּ נִסְגוּד לְנוֹרָא, אָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם וְנִסְגוּד לְמִיָּא דְמִטְפִּין נוֹרָא. אָמַר לֵיהּ נִמְרוֹד נִסְגוּד לְמִיָּא, אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן נִסְגוּד לְעֻנְנָא דְטְעִין מִיָּא. אָמַר לֵיהּ נִסְגוּד לְעֻנְנָא. אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן נִסְגוּד לְרוּחָא דְמַבְדַּר עֻנְנָא. אָמַר לֵיהּ נִסְגוּד לְרוּחָא. אָמַר לֵיהּ וְנִסְגוּד לְבַר אֵינֶשׁא דְסָבִיל רוּחָא. אָמַר לֵיהּ מְלִין אַתָּה מְשַׁתְּעִי, אֲנִי אֵינִי מְשַׁתְּחָה אֶלָּא לְאוּר, הָרִי אֲנִי מְשַׁלִּיכָךְ בְּתוֹכוֹ, וַיְבוֹא אֵלּוּהָ שְׂאֵתָהּ מְשַׁתְּחָהּ לוֹ וַיִּצְיֵלָךְ הֵימְנוּ. הָוָה תַּמְן הָרָן קָאִים פְּלוּג, אָמַר מַה נִּפְשָׁךְ אִם נִצַּח אַבְרָהָם אָנָּא אָמַר מִן דְאַבְרָהָם אָנָּא וְאִם נִצַּח נִמְרוֹד אָנָּא אָמַר דְנִמְרוֹד אָנָּא. כִּיּוֹן שְׂרִיד אַבְרָהָם לְכַבְשָׁן הָאֵשׁ וְנִצַּח, אָמְרִין לֵיהּ דְמֵאן אַתָּה, אָמַר לְהוֹן מִן אַבְרָהָם אָנָּא, נְטֻלוּהוּ וְהַשְׁלִיכוּהוּ לְאוּר וְנַחְמְרוּ בְּנֵי מַעִין, וַיִּצָּא וּמָת עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב: וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֵרַח וְגו'.</p>

and leave. One time, a certain woman came, carrying a dish of fine flour in her hand. She said to him: 'Here, offer it before them.' He arose, took a club in his hand, shattered all the idols, and placed the club in the hand of the largest among them. When his father came, he said to him: 'Who did this to them?' He said to him: 'I will not lie to you, a certain woman came, carrying a dish of fine flour in her hand. She said to me: Here, offer it before them. I offered it before them. This one [idol] said: I shall eat first, and another one said: I shall eat first. This big idol, who was standing among them, got up and took the club and shattered them.' He [Terah] said to him: 'What, are you mocking me? Are they sentient at all?' He said to him: 'Do your ears not hear what your mouth is saying?' He [Terah] took him and handed him over to Nimrod. He [Nimrod] said to him [Abraham]: 'Let us bow down to fire.' Abraham said to him: 'Let us better bow down to water, that extinguishes fire.' Nimrod said to him: '[All right,] let us bow down to water.' He said to him: 'If so, let us bow down to the clouds, that bear the water.' He said to him: '[All right,] let us bow down to the clouds.' He said to him: 'If so, let us bow down to the wind, that scatters the clouds.' He said to him: '[All right,] let us bow down to the wind.' He said to him: 'Better let us bow down to a person, who can withstand the wind.' He said to him: 'You are saying mere words. I bow down only to fire. I will cast you into it, and let that God to whom you bow down come and rescue you from it.' Haran was there and he was conflicted. He said: 'Either way [I will know what to do]; If Abraham is victorious, I will say: I am with Abraham, and if Nimrod is victorious, I will say: I am with Nimrod.' When Abraham descended into the fiery furnace and was rescued, they said to him [Haran]: 'With whom are you?' He said to them: 'I am with Abraham.' They took him and cast him

<p>into the fire and his innards were scorched. He emerged and died in the presence of Teraḥ his father. That is what is written: “Haran died in the presence of Teraḥ...”</p>	
--	--